

Atkritumu filozofija

Viesturs Tamužs

2019. gada 30. maijs

Atkritumi – mūsu sadzīves sastāvdaļa.

- a) Gluži tāpat kā pārtika un pajumte atkritumi ir tāds faktors, kas ir ļoti svarīgs mūsu sadzīvē.
- b) Kamēr atkritumi nav kaut kādā veidā kļuvuši par mūsu problēmu, mēs par tiem pat īpaši neaizdomājamies.
- c) Skandāls ap konkursu, kurā Rīgas Dome bija iecerējusi uz 20 gadiem monopolizēt visu atkritumu saimniecību, izraisīja pastiprinātu interesi par šo fenomenu.

Attieksme pret atkritumiem.

Dažādām tautām un valstīm var izšķirt trīs veidu attieksmi pret atkritumiem. Šī attieksme ir veidojusies antropoloģiski.

a) **Vietsēžu attieksme.** Cilvēki, kuri nodarbojās ar zemkopību un ilgstoši uzturējās vienā vietā, bija spiesti vadīt atkritumu saimniecību, tai skaitā cilvēku bioloģisko atkritumu apriti (koncentrēt, pārstrādāt);

b) **Klejojāju attieksme.** Mednieku un karotāju ciltis vienā vietā nepavadīja pārāk ilgu laiku, tādēļ par atkritumiem varēja nerūpēties, vienkārši paiet nost no apmetnes un tur savus atkritumus atstāt. Interesanta ir semantiskā analīze – atkritumi (no darbības vārda atkrist) un othodi (no darbības vārda otoiki);

c) Vēl ir **Indijas attieksme.** Indieši ir zemkopji, bet par atkritumiem nerūpējās, jo to viņu vietā izdara daba – saule izkaltā un tropiskā lietus ūdeņi aizskalo;

Rīgā ir novērojamas divas attieksmes gan pirmā, gan otrā.

a) Nosacīti rūpīgā attieksme veidojās no tā, ka Rīga bija pilsēta ar vāciskām tradīcijām un no tā, ka Rīgā 19. gadsimta beigās ienāca daudzi zemnieki, kuriem atkritumu vadība bija asinīs.

b) Padomju laiki ar tā laika migrāciju, ienesa tradīcijas, ko labāk raksturot vārdu «othodi».

c) Tagad pienācis laiks izšķirties, pa kuru ceļu mēs attīstīsimies turpmāk.

d) Rīgas Dome piedāvā bezrūpīgo attieksmi pret atkritumiem, pie tam, nevis tikai tagad un nākamgad, bet vēl 20 gadus uz priekšu.

Atkritumu apsaimniekošana “othodi” izpratnē.

Galvenais, lai atkritumi netarucē, - paiešu 20 m no ieejas durvīm, atstāšu tur savus pārpalikumus un cerams, ka kāds par tiem parūpēsies (starp citu, Rīgas atkritumu izvedēji strādā tiešām kvalitatīvi).

Atkritumi ir tāda substance, par kuru negribas ne domāt, ne ar tiem īpaši nodarboties, piemēram, šķirot.

Ja arī Eiropas Savienība uzspiež kaut kādas prasības par šķirošanu un pārstrādi, tas neattiecas uz mani. Lai atkritumu apsaimniekotāji šķiro un pārstrādā tos savās rūpnīcās.

Atkritumu apsaimniekošana atbildīgā veidā

- a) Katrs no mums ir atbildīgs par atkritumiem, kurus radam – cik to ir daudz, cik kvalitatīvi un tamlīdzīgi.
- b) Mēs iesaistamies atkritumu apsaimniekošanā tos šķirojot, samazinot to daudzumu, cīnoties ar piesārņotājiem un aktīvi interesējoties par jaunākajām tendencēm.
- c) Lai arī tas mums nedod nekādu tūlītēju materiālu labumu, mēs esam atbildīgi savu līdzpilsoņu, savas pilsētas un savas planētas priekšā.

Divi atšķirīgi scenāriji atkritumu saimniecības attīstībā Rīgā

Turpmākos divdesmit gadus viss paliek tāpat, kā pašlaik, ieviestā monopola dēļ situācija tikai pasliktinās (nav kontroles un motivācijas mehānismu).

Ar katru gadu tiek ieviestas arvien jaunas atkritumu savākšanas, šķirošanas un pārstrādes tehnoloģijas, piemēram Smart Trash, kuras darbība savā būtībā ir ļoti līdzīga pašapkalpošanās kasēm lielveikalos.

Smart Trash

- a) Visi atkritumi tiek šķiroti caurspīdīgos maisos, kas ir marķēti ar RFID čipiem;
- b) Atkritumus šķiro katra mājsaimniecība. Vieglā frakcija – viegli pārstrādājama, Smagā frakcija – grūti pārstrādājama;
- c) Viegla frakcija maksā lēti, vai par to pat tiek piemaksāts, smagā maksā ievērojami vairāk kā šodien;
- d) Katrs pats sver savus maisus, savā virtuvē, līdzīgi kā pašapkalpošanās kasēs;
- e) Tādēļ, ka maisi ir marķēti, atkritumi tālākajā ceļā ir personificēti – datus var pārbaudīt;
- f) Sodu sistēma un atkritumu policija.

Paldies par uzmanību